

“Namus Belasına...”

Şimdide muvaffak olanın dönemi, Kojève'nin adlandırmasıyla efendinin. Başka kimleri sayıyor Kojève, ya da kimler yersiz kaldı? Basiretli olduğuna inanılan, geleceğe dair öngörüsüyle, görüş sahibi olmasıyla diğerlerinden ayrılan, lider. Dünü, geçmişte iyi olanı taşıyan, baba. Ve nihayet dün, bugün ve yarın adil olduğuna inanılan, yargıç. Dört başı mamur bir düzende dördüne de ayrılan bir yer vardır. Daha doğru bir ifadeyle hepsi kendi yerinde durur. Fakat taşlar yerinden oynadı. Batı rüzgarları geçmişle olan bağı koparıırken, özgürleşildiği kanaatinde olanlar babanın boşluğunu liderle doldurma hevesi içindeydi. Gelecek güzel günlere inanıldı. Geldiğimiz noktada hemen şimdi tüketilen hazdan fazlası yok elimizde. İyi, kendisinden bekleneceği gibi tüm zamanları kuşatmaktan uzak; önce geçmiş sonra gelecek kaydı ellerimizden. “Dünyanın düzeni bozuldu” der, bir muhafazakâr, elden yitirilenleri düşünerek. İlerleyen yanına yaslanmış olan ise, bugün bir programa sahip liderlere ideolojiler çağındaki kadar rastlanmasa da bu krizin gelecek güzel günlerin kaçınılmazlığını müjdelediğini söyleyecektir.

Hukukçu ise düzenin memurudur; pozitif hukuk status quonun ilanıdır. Fakat pozitif olan yani mevzuat, vaz edilmiş, koyulmuş olan dahi Daidalos heykellerini çağırıştırıyor; bir orada bir burada. Yerindeliğini tartışmadan, Raffaello'nun ünlü *Atina Okulu* freskine referansla söyleyecek olursak ne göğü ne de yeri işaret eden elin, avcu dolu. “Gök kapalı, yön bulduran yıldızlar görüş alanının dışında” deniliyordu ikinci kez “dünya” savaşını neticelendirdiğinde. Bugün yer de titriyor. Evet, dünyanın nomosu çözüldü. Herkesin dilinde bir namussuzluk şikâyeti. Herkes herkesle savaşıyor.

Türkiye’im, elbette uzağında değil olan bitenin. Hukukçuların prime time’in gediklilerinden oluşu hukuk fakültelerinin sayısındaki olağandışı artış, hukuka yönelik niceliksel ilgiyi ortaya koyuyor. Kant’ın *Fakültelerin Çatışması* metninden ilhamla bir hukuk fakültesinden bahsedecek olursak mezuniyet şartı muhakkak ki hukuki muhakemenin yetkinliği olacaktır. “Hukuki muhakeme nasıl yetkinleşir?” sorusunun cevabı ise herkesin zamanla lüzumunu onadığı fakat çoğunluğun bir şekilde zaman ayıramadığı bir alanın kapısını çalmayı gerektiriyor: Hukuk felsefesi ve sosyolojisi. Bugün Türkiye’deki hukuk fakültelerinde bir anabilim dahı. Uğraşına türlü isimler takılıyor: Hukuk düşüncesi, felsefesi, teorisi, kuramı, bilimi... Bu vakte kadar ne ev sahipliği yapan hukukçular ne de aslen kendi alanlarına dahil olduğu iddiasındaki felsefeciler ve sosyologlar -buraya siyasetçileri de dahil etmek lazım gelir- tarafından gereken ilgiye mazhar olamamış bu alan şimdilerde yukarıda anılan sebeplerin de tesiriyle spot ışıklarını üstünde hissetmeye başladı. Şüphe yok, cevabını beklediğimiz soru hiçbirinin tek başına altından kalkamayacağı hepsinden yerli yerinde istifade edilmesi gereken cinsten. Hatta bu liste kolaylıkla uzatılabilir: Antropoloji, dil bilim, tarih vs. Lâkin son tahlilde hareketin başlayacağı ve bir süre için sonlanacağı halihazırda kurulmuş olan alandır. Tüm bu alanların birikiminin akıtlacağı, usulünce şekil verilecek zemin olarak görünür hukuk düşüncesi. *Pasajlar*’ın bu sayısında yer alan çalışmalar da bu minval üzere, genel olarak bu alandaki tartışmaları özetleyen, tanıtan neviden fakat tüketici olmaktan ziyade yeni yeni alevlenen ilgiyi daha çok bakışa mahzar kılma niyetinde. Filozofların yukarıyı ve aşağıyı işaret eden ellerine, Kral’ın iki bedenine, helal ve yasal olana velhasıl hülasasına dair bir tartışmaya davetle.

O. Vahdet İşsevenler
Sayı Editörü

PASAJLAR

sosyal bilimler dergisi

HUKUK DÜŞÜNÇESİ

01